Alternativt budsjett 2023

Innledning

Trygghet og sosialt ansvar

Russlands driver angrepskrig i Ukraina, økonomisk uro og energikrise preger Europa og en økende sultkrise rammer verdens fattigste land. Over hundre millioner mennesker på flukt i verden og klimakrisen river bort livsgrunnlaget for millioner av mennesker.

Samtidig opplever vanlige folk og familier her hjemme en kraftig vekst i levekostnadene. Økte priser på strøm, mat, drivstoff og stigende rente gjør det vanskeligere for folk å få endene til å møtes. Over 400 000 husholdninger sliter økonomisk, og stadig flere trenger hjelp av frivillige organisasjoner som leverer ut gratis mat.

For å møte denne situasjonen kreves at det gjøres krevende prioriteringer og at det tas kraftfulle politiske grep. KrFs viktigste prioriteringer i dette budsjettet er å stille opp for folk og familier her hjemme som sliter i møte med økte levekostnader er, og at Norge skal ta større ansvar internasjonalt.

Det betyr en bedre, mer effektiv og rettferdig **strømstøtte**, der staten gir tilbake noe mer av de betydelige ekstrainntektene høye strømpriser har gitt. KrF vil forsterke de eksisterende strømordningene med 100 pst. kompensasjon for strømpriser over 50 øre per kwh. Det må til for at frivillige, kirkene, bøndene og nærbutikker i distriktene skal klare seg gjennom krisen, og det vil være en viktig hjelp for folk som nå sliter økonomisk.

Det betyr styrket **barnetrygd**, med en årlig økning på om lag 4000 kroner per barn. I tillegg prioriterer KrF å rulle ut **fritidskortordningen** over hele landet. Det sikrer at alle barn mellom 6 og 18 år får delta på en fritidsaktivitet. KrF legger også om engangsstøtten til månedlige utbetalinger, og dobler støttebeløpet. Samtidig fjerner KrF den rigide tredelingen i foreldrepermisjonsordningen.

Det betyr videre at KrF vil gi enslige **minstepensjonister** en pensjonsøkning på 4000 kroner. KrF øker også bostøtten med 10 pst., vi styrker **sosialhjelpen** for dem som ikke mottar bostøtte, og vi fjerner regjeringens kutt i **dagpenger** til arbeidsledige. KrF mener at Norge må bruke mer av de økte olje- og gassinntektene vi har fått til å bidra til å møte de store internasjonale krisene. Vi foreslår en solidaritetspakke til gjenoppbygging og humanitær hjelp i **Ukraina** på 10 mrd. kroner. Midt i en global krisetid reduserer regjeringen andelen av budsjettet som går til internasjonal solidaritet til det laveste på over 45 år. KrF prioriterer derimot å øke denne andelen til mer enn 1,1 pst. av BNI. Samtidig legger KrF opp til at Norge skal ta et større ansvar for klimakutt, både internasjonalt og her hjemme.

Når bistand holdes utenfor innebærer KrFs alternative budsjett om lag samme oljepengebruk som regjeringen. Medregnet bistand innebærer forslaget en økt oljepengebruk på 22 mrd. kroner, eller et fondsuttak på 2,7 pst. Dette er snakk om midlertidige tiltak i en ekstraordinær situasjon og oljepengebruken ligger godt under den langsiktige rettesnoren på 3 pst. De ekstra midlene brukes i fattige land og bidrar ikke til økt prisvekst her hjemme.

KrF prioriterer trygghet og sosialt ansvar.

Innholdsfortegnelse

Innledning 1
Innholdsfortegnelse 3
Trygghet for familiene 4
Familie og oppvekst 7
En trygg og tilgjengelig helsetjeneste 10
En verdig eldreomsorg 12
Frivillighet og ideell sektor 15
En tryggere verden 17
Bedre vilkår for næringslivet 21
Et klimavennlig samfunn 24
Skatter og avgifter 28
Alle endringer i KrFs alternative budsjett 33

Trygghet for familiene

Trygghet for familiene

KrFs viktigste prioritering i dette budsjettet er solidaritet, med verdens fattige og med folk med lave og vanlige inntekter her hjemme i møte med levekostnadskrisen. Vi foreslår en sterkere strømstøtte, økt barnetrygd, økt pensjon for enslige minstepensjonister og økt bostøtte og sosialhjelp. Dette dekker vi inn gjennom forskjellige omprioriteringer på utgifts- og skatte- og avgiftssiden, slik at oljepengebruken ikke øker sammenliknet med regjeringens forslag når vi holder bistand utenfor.

Økt strømstøtte

Strømprisene har økt mest og er den største utfordringen for husholdningsbudsjettene i Sør-Norge. Strøm er et nødvendighetsgode, og høye strømpriser er som en regressiv skatt som rammer familier og enkeltpersoner med lav inntekt hardest. Det er også vanskeligere for denne gruppen å redusere strømforbruket. De bruker allerede i utgangspunktet lite strøm sammenliknet med grupper med høyere inntekter, og de har ikke store muligheter til å sette inn sparetiltak på kort sikt.
Strømstøtten som regjeringen etter hvert innførte er viktigst for dem med lav inntekt, fordi disse gruppene bruker en høy andel av husholdningsbudsjettet sitt på strøm. Men selv etter regjeringens strømstøtte er budsjettandelen for lavinntektshusholdninger høy, langt høyere enn det som er normalt for denne inntektsgruppen. For å dempe de usosiale utslagene av høye strømpriser vil KrF derfor styrke strømstøtteordningen og gi 100 pst. kompensasjon over 50 øre per kwh. For å bidra til inndekning og sikre at høyinntektshusholdninger ikke får unødig stor støtte, vil vi finansiere økningen i strømstøtte med økt trinnskatt for personer som tjener over 1 mill. kroner.

Valgfrihet og trygghet

Vi foreslår å øke barnetrygden med om lag 4000 kroner for alle barn. Økt barnetrygd gir familiene mer valgfrihet og trygghet når prisene på nødvendighetsgoder som mat og strøm øker. For fattige familier kan inntektsøkning gi barna en bedre utvikling, særlig hvis inntektsøkningen kommer i barnas første leveår. Vi vil også gjeninnføre fritidskortet på 2000 kroner per barn over hele landet, og vi foreslår å erstatte engangsstønaden for foreldre uten opptjent rett på foreldrepenger med en minsteytelse for foreldrepenger på 2G.

Økt pensjon, sosialhjelp og bostøtte

Enslige minstepensjonister er den gruppen eldre med dårligst økonomi. Derfor vil vi øke pensjonen for disse med 4000 kroner. Utslagene høye strømpriser gir for denne gruppen er en særlig grunn til å øke både strømstøtten og pensjonen. Mange har ikke andre alternativ enn å skru ned varmen når prisene øker kraftig. Det er alvorlig, ikke minst fordi eldres helse er avhengig av en høyere temperatur enn yngre.

Høye priser på strøm, mat og andre varer rammer mottakere av bostøtte og sosialhjelp særlig hardt. KrF vil derfor øke bostøtten med 10 pst. og øke sosialhjelpen for mottakere som ikke mottar bostøtte.

Familie og oppvekst

Familie og oppvekst

I et budsjett med begrenset handlingsrom er barna KrFs viktigste prioritering. Å satse på barna og familiene er den beste investeringen vi som samfunn kan gjøre. Derfor styrker KrF barnetrygden, vi legger til rette for at alle barn skal ha mulighet til en fritidsaktivitet gjennom utrulling av «fritidskortet» og vi øker engangsstønaden til 2G.

Økt barnetrygd

Det viktigste familiepolitiske tiltaket i KrFs alternative budsjett er en økning i barnetrygden med om lag 3,5 mrd. kroner. Det vil gi en barnetrygd på 2000 kroner i måneden for barn under 6 år, og 1375 kroner for barn fra 6 til 18 år. Årlig innebærer dette en økning på om lag 4000 kroner for hvert barn. Endringen vil kunne tre i kraft fra 1. mars, så for neste år vil økningen bli på vel 3000 kroner per barn.

Dette er et tiltak vi vet fungerer. Det styrker barnefamilienes økonomi, og har særlig stor betydning for de familiene som har minst. Økt barnetrygd gir også barnefamiliene økt valgfrihet. KrF økte barnetrygden med 8200 kr for de minste barna i forrige periode, noe som ifølge tall fra SSB har stanset økningen i antallet lavinntektsfamilier. Dessverre foreslår regjeringen i sitt budsjettforslag et reelt kutt i barnetrygden på om lag en halv mrd. kroner. Dersom det ikke endres står vi i fare for at den gode trenden snur og at flere barn vil vokse opp i fattigdom.

Fritidskort over hele landet

KrF foreslår å innføre fritidskortordningen i alle landets kommuner fra høsten 2023. Det vil si at alle barn mellom 6 og 18 år får 2000 kroner til bruk på en fritidsaktivitet neste år. Ordningen sikrer at alle barn kan delta i fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes økonomi. I tillegg til å inkludere flere barn, vil ordningen bidra til å utvikle frivillig sektor – idrett, kulturliv, lag og organisasjoner. Å rulle ut ordningen i alle kommuner vil koste om lag 850 mill. kroner fra 1.august 2023.

Foreldrepermisjon – minsteytelse på 2G og økt fleksibilitet

KrF vil legge om ordningen med engangsstøtte for familier der foreldrene ikke har opparbeidede rettigheter til foreldrepenger. I dag får disse familiene et engangsbeløp på i overkant av 90.000 kroner, mens de som har rukket å tjene opp rettigheter kan få over 650. 000 kroner utbetalt. Det er urettferdig. KrF vil sikre alle en minsteytelse på 2G, som er i overkant av 220 000 kroner. Samtidig vil vi legge om

ordningen slik at alle får månedlige utbetalinger. Dette er en omlegging som vil gi mer ressurser til familier med svak økonomi i det første, avgjørende leveåret for barna.

I tillegg legger KrF i budsjettet opp til å fjerne den svært rigide tredelingen av foreldrepermisjonen, som blant annet har medført at nesten halvparten av alle mødre tok ut ulønnet permisjon i etterkant av permisjonsperioden. KrF ønsker å gå tilbake til en ordning med 10 uker til mor og 10 uker til far, og en lengre periode der familiene prioriterer fritt.

Fortsatt satsing på lærere

Lærerne er skolens viktigste ressurs, og kompetente og oppdaterte lærere er avgjørende for elevenes læring og mestring. KrF fikk i forrige periode gjennomslag for en lærernorm i skolen som har bidratt til 2500 flere lærere i skolen, uten at det har blitt en større andel ufaglærte. KrF fikk også gjennomslag for en mentorordning for nyutdannede lærere. KrF foreslår i årets budsjett å styrke denne veiledningsordningen med 50 mill. kroner.

KrF prioriterer:	**mill. kr**
Økt barnetrygd	3552
Fritidskortet fra 1.august	850
Familieverntjenesten (offentlig og i regi av Kirken)	20
Foreldrepermisjonsordningen – minsteytelse på 2G fra 1.juli	238
Mentorordning for nyutdannede lærere	50
Friskoler - kapitaltilskudd og reversering av kutt mm.	44,4
Mer penger til politiets arbeid for å forebygge og bekjempe vold mot barn	100

En trygg og tilgjengelig helsetjeneste

Trygghet når helsen svikter

Helsetjenesten i Norge skal være der når du trenger den. Men nå knaker det i sammenføyningene, og vi trenger at det gjøres kraftig grep for å sikre helsetjenestene fremover. KrF er opptatt av å styrke sykehusene, slik at alle får den behandlingen de trenger når de trenger den.

Barn og unges psykiske helse er noe av det viktigste vi kan ta vare på. KrF fremmet i vår forslag om å sikre alle barn under 13 år som trenger det døgnbehandling ved psykiske problemer, og at det skulle gjelde også i helgene. Det fikk vi flertall for, og vi foreslår nå å bevilge 100 mill. kroner mer til nettopp å styrke dette tilbudet.

Fastlegene er navet i den norske helsetjenesten. Det er stor mangel på fastleger, og de som er i jobb er tidvis under et høyt arbeidspress. Vi innfører økningen i basistilskuddet fra 1.1.2023, og KrF støtter ikke regjeringens forslag om å risikojustere basistilskuddet.

KrF prioriterer:

- Driftsmidler til sykehusene (inkludert tilbakeføring av ABE-kutt) 1883 mill. kroner
- Økte ressurser til døgnbehandling av psykisk syke barn og unge, 100 mill. kroner
- Flere LIS1-stillinger, 233 mill. kroner
- Opprettholde egenandelen på blå resept på 39 pst, 97 mill. kroner
- Helårlig økning i basistilskuddet til fastlegene, 240 mill. kroner
- Flere ansatte og utdanningsstillinger i spesialisthelsetjenesten, 295 mill. kroner

En verdig alderdom

En trygg eldreomsorg

En trygg eldreomsorg

Norge får stadig flere eldre, og de fortjener en god og trygg eldreomsorg. Vi prioriterer at det fortsatt skal være statlig støtte til bygging av omsorgsboliger, fordi det er viktig å føle seg trygg der man bor enten det er i egen bolig eller på institusjon. Derfor opprettholder vi tilsagn om bygging av heldøgns omsorgsplasser i kommunene, og vi legger på 1000 nye. For å møte fremtidens behov trenger vi sterk vekst på sykehjemsplasser og annet omsorgsboligtilbud fremover.

Forebygge og motvirke ensomhet blant eldre

Fellesskap og aktivitet i hverdagen er viktig for alle, og det blir ikke mindre viktig når man blir eldre. Under koronapandemien var det mye fokus på ensomhet blant eldre. Vi vet at mange var ensomme før pandemien, og at mange fortsatt er det. Derfor oppretter vi en ny søknadsbasert ordning basert på støtteordningene som ble opprettet for å sikre aktivitet og felleskap under pandemien. Da kan organisasjonene fortsette med nettopp det: sikre aktivitet og fellesskap. Å føle seg som en del av et fellesskap er viktig for alle, og blir ikke mindre viktig når man blir eldre. Ingen eldre skal måtte sitte ensomme og alene! Derfor vil vi blant annet også beholde Eldreombudet. KrF vil også sørge for flere spisevenner og matgledekorps. Felles måltider er viktig for både tilhørighet og å motvirke ensomhet, og ikke minst for å sørge for at eldre får i seg god og næringsrik mat.

Økte midler til minstepensjonistene

Enslige minstepensjonister er blant de i samfunnet vårt som har aller minst. Ingen eldre skal måtte være bekymret for om økonomien strekker til. Når utgiftene har steget dramatisk blir det langt tøffere for de som har minst. KrF har over flere år sørget for å øke minstepensjonen. Også i dette budsjettet øker vi minstepensjonen for enslige med 4000 kr. Enslige minstepensjonisters situasjon er også en viktig begrunnelse for vår økte strømstøtte.

KrF prioriterer:

- Ikke avvikle tilskuddet for sykehjemsplasser, og opprette 1000 nye plasser, 1216 mill. kroner
- Ny støtteordning for aktivitet og fellesskap for eldre, 100 mill. kroner
- Øke minstepensjonen med 4000 kr
- Flere spisevenner og matgledekorps, 27 mill. kroner
- Kurs for pårørende til demente, særlig hjemmeboende, 10 mill. kroner
- Beholde Jødisk bo- og seniorsenter og Mosserødhjemmet, 3 mill. kroner

Frivillighet og ideell sektor

Frivillighet og ideell sektor

KrF vil ha et samfunn der vi bryr oss om og stiller opp for hverandre. De frivillige fellesskapene, foreningene og lagene har en stor egenverdi, og er helt avgjørende for samfunn som er mer enn staten. For å gi frivilligheten, her inkludert idretten, forutsigbarhet og mulighet til å drive med viktig arbeid gjennom 2023 vil vi prioritere strømstøtte til idrett, frivillige og ideelle organisasjoner slik at de kompenseres med 100 pst for priser over 50 øre per kwt, gjennom hele året. Vi ønsker å sikre alle barn muligheten til å delta i idrettsaktiviteter, men for at det skal være mulig må anleggene være åpne og tilgjengelig. Derfor er det viktig for oss å sikre at hockeyhallene har is, at fotballbanene ikke har det, og at idrettshallene har lys. Korpsene trenger varme i øvingslokalene sine, og speideren trenger muligheten til å være innendørs deler av de kaldeste månedene. Alt dette muliggjør vår strømstøtte.

KrF prioriterer:

- Strømstøtte til frivilligheten, idretten, ideelle og kirker: 750 mill. kroner

Vi er opptatt av å sikre et mangfold av aktører innenfor blant annet rusbehandling og psykisk helse. Samfunnssynet de ideelle aktørene har, og den gode utviklingen de bidrar med i tjenestene over tid er det viktig for oss å legge til rette for. Vi ønsker å sikre forutsigbarhet, og vil opprettholde alle øremerkingene fra 2022 i budsjettet for 2023. I tillegg øker vi flere av søknadspottene, slik at flere organisasjoner og foreninger kan drive viktige tilbud også fremover. Det betyr at vi øremerker støtte til viktige aktører som Gatehospitalet i Oslo og Bergen, Fotballstiftelsen, Evangeliesenteret, Kirkens SOS og Mental Helses hjelpetelefon.
Store deler av det norske samfunnet har en bit frivillighet og ideell sektor som en del av alt det består det. Frivillige organisasjoner bidrar med aktivitet, støtte, mestring og vennskap for folk i alle aldre over hele landet. Mange som står i sårbare og krevende situasjoner har hatt stor verdi av å møte personer med samme erfaring gjennom frivilligheten. Det har en verdi for samfunnet KrF vil verne om, og styrke muligheten for. Derfor øremerker vi også støtte til viktige aktører som Amathea, Landsforeningen for uventet barnedød, Menneskeverd og Rådgivning om spiseforstyrrelser (ROS).

KrF prioriterer:

- Videreføring av alle øremerkede midler til navngitte mottakere i 2022 for 2023
- Ny støtteordning for aktivitet og fellesskap for eldre, 20 mill. kroner
- Økt søknadspott for frivillige aktører innen rus, psykisk helse og lindrende behandling: 73 mill. kroner

En tryggere verden

Internasjonal utviklingspolitikk

KrF øker bevilgningen til internasjonal utviklingsbistand med 22 mrd. kroner i alternativt budsjett. Det innebærer at andelen som går til internasjonal solidaritet økes fra 0,75 til mer enn 1,1 pst. av BNI. 10 mrd. kroner går til humanitær bistand og gjenoppbygging i Ukraina.

Solidaritetspakke til Ukraina

KrF foreslår 10 mrd. kroner ut over regjeringens forslag til en solidaritetspakke med humanitær bistand og støtte til gjenoppbygging for Ukraina. Ukraina trenger all støtte de kan få, for å redde liv, sikre mat, beskyttelse og helsehjelp til sin befolkning. I tillegg er det behov for store midler til gjenoppbygging etter de russiske troppenes massive ødeleggelser.

Klimabistand

KrF styrker klimarelatert bistand med over 2,5 mrd. kroner, med særlig vekt på klimatilpasning, mat og landbruk. KrF i regjering fikk gjennomslag for at klimabistanden skal dobles og bistanden som går til klimatilpasning skal tredobles innen 2025. Dette ble fulgt opp at Støre regjeringen. Med satsingen i alternativt budsjett følger KrF opp dette løftet.

Videre setter KrF av 2 mrd. kroner til Klimainvesteringsfondet for fornybar energi som ble etablert av KrF i regjering.

Helse og utdanning

Det pågår en læringskrise der 9 av 10 barn i Afrika sør for Sahara ikke mestrer selv enkel lesning. I denne situasjonen har regjeringen kuttet over en milliard kroner i utdanningsbistanden siden de overtok. KrF anser utdanning for å være helt grunnleggende for utvikling og vekst i et samfunn og for barns trygghet og muligheter. Derfor øker KrF i investeringen i utdanningssektoren med 1,2 mrd. kroner.

Helse økes med 1 mrd. kroner ut over regjeringens forslag. Viktige satsinger er å styrke pandemiberedskapen i verden og å bedre mødrehelse og barnevaksinering som er et felt som har blitt satt tilbake under pandemien. Videre settes det av midler for oppfølging av strategien for å bekjempe ikke-smittsomme sykdommer inkludert psykisk sykdom, som ble lagt fram av KrF i regjering.

Nødhjelp, Afrika og matsikkerhet

I tillegg til satsingen på 10 mrd. kroner til Ukraina setter KRF av 3 mrd. kroner, ut over regjeringens forslag, til nødhjelp. I en ekstraordinær situasjon må Norge gjøre mer for å redde liv i den pågående sultkrisen flere steder i verden og i andre humanitære katastrofer.

KrF i regjering startet en bred satsing på bærekraftige matsystemer, småbønder og klimatilpasset landbruk. Dette arbeidet økes med over 2 mrd. kroner ut over regjeringens forslag.

Videre vil KrF øke satsingen i Afrika sør for Sahara med 750 mrd. kroner. KrF ønsker en klarere fattigdomsorientering av bistand og økt fokus på våre partnerland i Afrika sør for Sahara, herunder Kongo DRC og Madagaskar.

KrF prioriterer:	**mill.kr**
• Solidaritetspakke til Ukraina	10.000
• Nødhjelp og humanitær bistand	2000
• Verdens Matvareprogram (WFP)	1000
• FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	50
• Afrika sør for Sahara, region	750
• Matsikkerhet, Fisk og Landbruk	1000
• Miljø og klima	1100
• Fornybar energi	500
• Kunnskapsbanken, Helse for Utvikling og Skatt for Utvikling	100
• Utviklingsforskning i sør	100
• Helse	1000
• Verdens Helseorganisasjon (WHO)	150
• Utdanning	1200
• Direktoratet for utviklingssamarbeid NORAD	10
• Innsats for å sikre menneskerettighetene, bl.a. trosfrihet	150
• Likestilling	200
• FNs barnefond (UNICEF)	490
• FNs utviklingsprogram (UNDP)	250
• FNs befolkningsfond (UNFPA), kampen mot skadelige skikker	200
• Tilskuddsordning for arbeidet for kjernefysisk sikkerhet og ikke spredning	20,2

Bedre vilkår for næringslivet

Bedre vilkår for næringslivet i hele landet

KrF er opptatt å føre en ansvarlig og forutsigbar økonomisk politikk som gir trygghet for arbeidsplasser og bedrifter.

Regjeringens foreslåtte skatteøkninger for næringslivet har vært preget av dårlig politisk håndverk og uklar kommunikasjon. Regjeringen burde vært tydeligere ved fremleggelsen av budsjettet på at flere av endringene skulle være midlertidige, slik flere andre europeiske regjeringer har vært når de har presentert liknende forslag. En slik midlertidighet er avgjørende for at endringene ikke skal påvirke investeringsviljen i norsk næringsliv, og det er også behov for å gjøre endringer i innretningen på flere av forslagene fra regjeringen.

KrF er særlig kritisk til regjeringens forslag til økt arbeidsgiveravgift for lønn over om lag 700 000 kroner. Forslaget gir bedriftene en unødig ekstraregning og er sysselsettingsfiendtlig fordi det gjør arbeidskraften dyrere. Forslaget rammer små og store bedrifter over hele landet. KrF prioriterer derfor å gå imot forslaget.

Samferdsel

Transport er en avgjørende del av folks hverdag, enten det er kollektivtransporten i byene eller bilkjøringen i distriktene – og det er avgjørende for næringslivets muligheter for verdiskaping i både bygd og by. KrF mener trafikksikkerheten må styrkes, og rasfaren må reduseres. Vi trenger fortsatt investeringer i infrastruktur i årene som kommer. En stram budsjettprofil gir mindre rom for investeringer enn de tidligere årene. Vi prioriterer å sikre fremdrift på fellesprosjektet Arna-Stanghelle, og å øke midlene til rassikring på fylkesveiene.

En sterkere strømstøtte til landbruket

Landbruket er helt avhengig av strøm for å kunne drive. Særlig gjelder dette grønnsaksbønder som er avhengig av å ha grønnsaker på kjøling. Det siste året har det gjentatte ganger dukket opp saker fra landbruket der bønder ser seg nødt til å pløye ned mat fordi strømmen blir for dyr til at det vil være forsvarlig å holde den på kjøl. Det er imidlertid ikke bare grønnsaksbønder som blir hardt rammet av at strømprisene har skutt i været. KrF vil legge til rette for fortsatt produksjon av egen mat og mener derfor det er et feilgrep at regjeringen i statsbudsjettet legger opp til å senke taket for landbruket fra 60 000 kWt til 20 000 kWt i 2023. KrF ønsker å videreføre taket på 60 000 kWt for hele landbruket også i 2023.

KrF prioriterer:

- Beholde 60 000 kwh som tak i 2023 (268 mill.)

Strømstøtte til Merkurbutikkene

Merkur-programmet har som formål å utvikle og styrke butikker i Distrikts-Norge. For KrF er det en prioritet å sikre at folk i distriktet har tilgang til en nærliggende dagligvarebutikk og bokhandel med god kvalitet. Dette er viktig for at folk skal bo i hele Norge. Mange av disse butikkene driver med svært knappe marginer og rammes derfor hardt av den store prisøkningen på strøm. Omtrent 280 av 580 Merkur-butikker befinner seg i den delen av Sør-Norge som har hatt ekstraordinært høye strømpriser. For disse har KrF satt av 57,4 millioner til en søknadsbasert strømstøtteordning. Dette vil være viktig for at flere kommer seg gjennom et år med ekstraordinære høye strømpriser.

KrF prioriterer:

- Strømstøtte til Merkur-butikkene (57,4 mill.)

Klima

Et klimavennlig samfunn

Norge trenger et klimabudsjett

KrF mener det var et godt grep av regjeringen å legge fram et klimabudsjett sammen med statsbudsjettet. Dette er viktig for å kunne kontrollere at fellesskapets midler blir brukt i tråd med klimamålene. Det er klart at Norge må gjøre betydelige tiltak for å kutte utslippene nok til å nå målet om 55 pst. kutt innen 2030.

Regjeringen klarer imidlertid ikke med sitt klimabudsjett å sannsynliggjøre at Norge vil klare å kutte 55 pst. innen 2030. KrF ønsker derfor å gjøre ytterliggere grep for å få ned klimagassutslippene enda mer allerede i 2023 slik at KrFs budsjett vil kutte mer utslipp enn regjeringspartienes. Dette gjøres gjennom betydelige satsinger på flere felt. En del av tiltakene i vårt budsjett vil allerede gi reduksjon i 2023, mens mange først vil gi reduksjon etter noen år. Videre tar det ofte litt tid før man ser om et gjennomført tiltak fører til de antatte utslippsreduksjonene, og det er derfor knyttet usikkerhet til anslagene.

**Utslippseffekten i 2023 er beregnet i samarbeid med Zero*.

Dette vil vi gjøre gjennom disse tiltakene:

Våre tiltak	Antall tonn kuttet i 2023
Tilskudd til differansekontrakter for hydrogen	**175 000**
Støtte til klimatiltak i kommuner og fylkeskommuner. Opprettholde Klimasats.	**20 000**
Klimatiltak i jordbruket. Doble støtten til Bionova	**120 000**
Øke CO2-komponenten i engangsavgiften på varebil	**50 000**
Øke omsetningskravet for biodrivstoff	**70 000**
Øke CO2-komponenten i engangsavgift for personbiler	**5000**
Øke tilskudd til grønn skipsfart	**8000**
SUM	**448 000**

I tillegg til dette legger vi inn en rekke andre klimatiltak i budsjettet som det er vanskelig å tallfeste effekten av for 2023. Dette skyldes både at flere av tiltakene først vil gi utslippsreduksjon etter noe tid og at det for flere av postene er utfordrende å finne gode nok beregninger. Disse tiltakene vil imidlertid gi en betydelig effekt fremover mot 2030.

KrF ønsker også en storstilt satsing på norsk støtte av klimatiltak utenlands. Vi øker derfor pottene på bistandsbudsjettet til fornybar energi, klima og miljø med 1600 millioner. I budsjettet dobler KrF også tilskuddet til Klimainvesteringsfondet.

Andre tiltak i KrFs budsjett med positiv klimaeffekt (ikke beregnet effekt):

- Øke støtten til restaurering av myr
- Øke flypassasjeravgiften
- Videreføring av «Miljødata» for bedre kunnskap om klima og miljø
- Økt støtte til Enova for energieffektivisering i bygg for husholdninger
- Utvide svovelavgiften til kull, koks og utslipp fra raffinering
- Øke risikokapitalen til statens klimainvesteringsselskap, Nysnø
- Økekapitaltilskuddet til statens klimainvesteringsselskap, Nysnø
- Øke tilskuddet til skog, - klima og energitiltak i landbruket
- Halvere taxfreekvoten for alkohol
- Øke støtten til grønt landtransportprogram
- Store økninger til engergi, miljø og klima i bistandsbudsjettet
- Doble tilskuddet til Klimainvesteringsfondet, utenfor bistandsbudsjettet

KrFs viktigste klimasatsinger i kroner:

KrFs viktigste klimasatsninger	I millioner kroner
Opprettholde klimasats	**200**
Tilskudd til differansekontrakter gjennom Enova	**250**
Bionova	**87,5**
Store økninger til energi, miljø og klima i bistandsbudsjettet	**1600**
Klimainvesteringsfondet	**1000**
Tilskudd til grønn skipsfart	**40**
Tilskudd til ENØK-tiltak gjennom Enova	**50**

For å få folk og bedrifter med på klimaomstillingen må det bli enklere å ta klimavennlige valg. KrF stimulerer gjennom vårt budsjett til dette gjennom satsingene omtalt over, samt at vi gjør en rekke vridninger på avgiftsopplegg som stimulerer til en mer bærekraftig og miljøvennlig livstil.

Endringer i avgifter som medfører utslippskutt:

Avgifter som medfører utslippskutt	Bokført (i millioner kroner)
Øke omsetningskravet til biodrivstoff til 20 pst. for veitrafikken	**400**
Øke omsetningskravet til biodrivstoff til 10 pst. for ikke-veigående maskiner	**200**
CO2-komponenten i engangsavgiften for varebiler settes til 50 pst. av satsen for personbiler i regj. Forslag	**870**
CO2-komponenten i engangsavgiften for personbiler: Økt CO2-komponent med 30 pst.	**45**
Øke flypassasjeravgiften slik at lav sats blir 100 kr og høy sats 300	**390**

Skatter og avgifter

Skatter og avgifter

Skatter og avgifter skal finansiere velferd og bidra til fordeling, fremme en god bruk av samfunnets ressurser og i minst mulig grad hemme verdiskaping og sysselsetting. KrF prioriterer effektivitetsfremmende miljø- og helseavgifter, slik at finansieringsbehovet fra vridende skatter som svekker verdiskaping og sysselsetting blir redusert.

KrF foreslår i dette budsjettet en utvidelse av den ekstraordinære strømstøtteordningen til å gjelde 100 pst. kompensasjon for priser over 50 øre per kwt for husholdningene. Denne støtten kan regnes som en negativ skatt og en betydelig skattelette på 12,3 mrd. kroner. For å bidra til inndekning og for å unngå at vi gir unødig stor støtte til husholdninger med høye inntekter, vil vi foreslå en midlertidig økning i trinnskatten for inntekter over 1 mill. kroner og en moderat økning i utbytteskatten. De som trenger det vil få mer støtte, mens de som har mest vil sitte igjen med mindre.

Regjeringens foreslåtte skatteøkninger for næringslivet har vært preget av dårlig politisk håndverk og uklar kommunikasjon. Regjeringen burde vært tydeligere ved fremleggelsen av budsjettet på at flere av endringene skulle være midlertidige, slik flere andre europeiske regjeringer har vært når de har presentert liknende forslag. En slik midlertidighet er avgjørende for at endringene ikke skal påvirke investeringsviljen i norsk næringsliv.

KrF er særlig kritisk til regjeringens forslag til økt arbeidsgiveravgift for lønn over om lag 700 000 kroner. Forslaget gir bedriftene en unødig ekstraregning og er sysselsettingsfiendtlig fordi det gjør arbeidskraften dyrere. Det rammer små og store bedrifter over hele landet, i tillegg til mange ideelle foretak. KrF vil derfor gå imot denne skatteøkningen.
KrF er positiv til grunnrenteskatter der det er grunnlag for det, for å skattlegge ekstraordinær avkastning ved bruk av fellesskapets ressurser. Samtidig vil vi foreslå at den økte grunnrenteskatten på kraft skal være midlertidig og senest avvikles ved utgangen av 2024. Vi ønsker ikke en varig svekkelse av kommunenes kraftinntekter, og vi mener det opprinnelige nivået på grunnrenteskatten på kraft var rimelig.

Regjeringens forslag til høyprisbidrag må også være midlertidig og få en annen innretning. KrF vil foreslå at inntektsberegningen endres fra timepris til årspris for å unngå negative konsekvenser for vanndisponeringen.

Regjeringen legger videre opp til grunnrenteskatt på havbruk og vindkraft med virkning fra 1. januar, før høringen er avsluttet og Stortingets behandling er gjennomført. For å sikre en god høringsprosess og en skikkelig behandling i Stortinget, vil KrF foreslå at innføringen av disse grunnrenteskattene utsettes. KrF vil ta endelig stilling til regjeringens forslag for havbruk og vindkraft når de foreligger. For havbruk er det blant annet viktig å få avklart hvilke priser den skal ta utgangspunkt i. Det må sikres forutsigbarhet for næringen, og vi må samtidig unngå rom for overskuddsflytting.

Av de varige skatt- og avgiftsøkningene er det i stor grad snakk om økte avgifter som bidrar til mer effektiv ressursbruk til beste for miljøet og folkehelsen. Videre innebærer vårt forslag visse økninger i skatten på sekundærboliger og dyre primærboliger i formueskatten.
KrF fremmer også forslag om å øke skattefradraget for gaver til frivillige organisasjoner til 50 000 kroner. Regjeringen foreslo i fjor å halvere fradraget til 25 000 kroner, til tross for at dette rammer givere med lave og vanlige inntekter.

Miljø- og folkehelseavgifter					
FIN	5526	70	Alkolholavgift. Økes m. 10 pst. brennevin, 20 pst. øl og vin	1 375,0	Øl og vin: Reversere lettelse på 10 pst. i Frp-forliket 2021 pluss økning på 10 pst.
FIN	5526	70	Halvere innførselskvoten for alkohol	1 100,0	
FIN	5531	70	Avgift på snus (reversering av lettelsen i 2021-forliket med Frp), økt avgift på øvrige tobakksvarer med 10 pst.	690,0	
FIN	5556	70	Avgift på sukkerholdige alkoholfrie drikkevarer	1 700,0	Gradert e. sukkerinnhold, jf. Solberg-regjeringens forslag i RNB 2021

FIN	5536	71	CO2-komponenten i engangsavgiften: Fjerne vektfradraget for ladbare hybridbiler	100,0	
FIN	5536	71	CO2-komponenten i engangsavgiften for varebiler settes til 50 pst. av satsen for personbiler i regj. Forslag	870,0	
FIN	5536	71	CO2-komponenten i engangsavgiften for personbiler: Økt CO2-komponent med 30 pst.	45,0	
FIN	5543	71	Svovelavgiften utvides til kull, koks og utslipp fra raffinering	100,0	
	5561	70	Flypassasjeravgiften	390,0	Øke lav sats til 100 kr, høy sats til 300 kr
FIN	5538	71	Øke omsetningskravet til biodrivstoff til 20 pst. for veitrafikken	- 400,0	
FIN	5542	70	Øke omsetningskravet til biodrivstoff til 10 pst. for ikke-veigående maskiner	- 200,0	
SUM Miljø- og folkehelseavgifter				5 770,0	
Skatteendringer					
FIN	5501	70	Trinnskatt, økte satser trinn 4 og 5	4 020,0	Midlertidig satsøkning på 3 pst. for å finansiere strømstøtte. Omfordelende.
FIN	5501	72	Avvikle BSU-ordningen	925,0	
FIN	5501	72	Økt utbytteskatt	1 250,0	Midlertidig økning for å finansiere

					strømstøtte. Omfordelende.
FIN	5501	75	Formuesskatt, sekundærbolig	210,0	Verdsetting økes fra 95 til 100 pst.
FIN	5501	75	Formuesskatt, økt verdsetting dyre primærboliger	705,0	Boliger med maksverdi o. 6 mill. kr verdsettes med 50 pst.
FIN	5700	72	Gå imot 5 pst. økning i arbeidsgiveravgiften	-9 016,0	
FIN	5501	72	Øke skattefradrag for gaver til frivillighet fra 25 000 til 50 000 kr	-95,0	
SUM Skatteendringer				**-2 001,0**	

Totalt	**3 769,0**
Samlet skatte- og avgiftsnivå, inkl. strømstøtte	**- 8 531,0**

Alle endringer i KrFs alternative statsbudsjett 2023

Rammeområde 1: Statsforvaltning					
KDD	531	45	Statsbygg vedlikehold, kgl. formål	-12,0	
KDD	533	45	Statsbygg vedlikehold, utenfor husleieordningen	-11,0	
KDD	2445	24	Statsbygg, inntekter	-450,0	Salg av Bankplassen 4, forutsetning om offentlig tilgjengelighet
KDD	2445	31	Igangsetting ordinære byggeprosjekter	-61,2	Utsette utvidelse av Ullersmo fengsel i påvente av avklaring om ev. nytt Oslo fengsel
KDD	2445	45	Statsbygg vedlikehold	-100,0	
SUM Rammeområde 1: Statsforvaltning				**-634,2**	

Rammeområde 2: Familie og forbruker					
BFD	842	1	Familievern, Driftsutgifter	10,0	
BFD	842	70	Kirkens familieverntjeneste	10,0	
BFD	845	70	Økt barnetrygd barn u. 6 år til 2000 kr per mnd, barn o. 6 år til 1375 kr	3552,0	
BFD	846	61	Fritidskort, full utrulling av nasjonal ordning fra 1. august 2023	850,0	
BFD	846	21	Forprosjekt, utvikling av senter for barn og digitale medier	2,0	
BFD	846	70	Grunnstøtte LNU	10,0	
BFD	855	1	Styrke helsekartlegging i barnevernet	20,0	
BFD	868	1	Oppfølging av åpenhetsloven	10,0	
BFD	881	77	Nasjonaljubileet 2030	1,0	Jubileet på Moster 2024
BFD	882	61	Tilskudd til fredede og verneverdige kirkebygg	60,0	
BFD	2530	70	Minsteytelse i foreldrepengeordningen på 2G fra 1.7.	238,0	
BFD	2530	70	Skrote tredelingen av foreldrepermisjonen	-9,0	Gå tilbake til 10 uker for hver av foreldrene mv.
BFD	2530	71	Engangsstønaden erstattes av minsteytelse på 2G fra 1.7.	-375,0	

SUM Rammeområde 2: Familie og forbruker				**4379,0**	

Rammeområde 3: Kultur					
KUD	315	61	Støtte til frivillige organisasjoner for ekstraordinære strømutgifter	750,0	Støtten utvides til 100 pst. o. 50 øre per kwt, og til å omfatte ideelle org. og kirker
KUD	315	86	KRIK	1,3	Rette opp kutt
KUD	322	70	Jøssingfjord vitenmuseum	10,0	Investeringsstøtte
KUD	335	74	Tilskudd til lokale lyd og bildemedier	5,0	Digitalisering av lokalradioer
KUD	320	55	Norsk kulturfond	-10,0	
KUD	320	72	Kunstnerstipend mm	-5,0	
KUD	328	70	Det nasjonale museumsnettverket	-100,0	Reduksjon på i underkant av 5 pst. Fortsatt reell økning.
KUD	334	50	Film- og dataspillformål Filmfondet	-32,0	Kutter økning foreslått nå (20 mill. kr) og vedtatt i SV-forliket (12 mill. kroner)
KUD	351	72	Kjønns- og seksualitetsmangfold	-15,0	Viderefører Solberg-regjeringens nivå på støtten til FRI
SUM Rammeområde 3: Kultur				**604,3**	

Rammeområde 4: Utenriks					
UD	118	72	Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet	20,2	
UD	141	1	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	10,0	
UD	150	70	Nødhjelp og humanitær bistand	2000,0	
UD	150	71	Verdens matvareprogram (WFP)	1000,0	
UD	152	70	Menneskerettigheter	150,0	Bl.a. tros- og livsynsfrihet
UD	153	71	FNs høykommisær for flyktninger UNHCR	50,0	
UD	159	75	Afrika, regionbevilgning	750,0	
UD	159	73	Ukraina og naboland	10000,0	

UD	160	70	Helse	1000,0	Pandemiberedskap, mødrehelse, barnevaksinering, strategi for å bekjempe ikke-smittsome sykdommer inkl. psykisk sykdom
UD	160	71	Verdens helseorganisasjon	150,0	
UD	161	70	Utdanning	1200,0	Utdanning i krise og konflikt (ECW), utvikling av utdanningssektoren i samarbeid med landene gjennom GPE
UD	161	71	Forskning	100,0	Forskning i sør
UD	161	72	Kunnskapsbanken og faglig samarbeid	100,0	Skatt for utvikling, Helse for utvikling prioriteres
UD	162	71	Matsikkerhet, fisk og landbruk	1000,0	Prioritere klimatilpasset landbruk, småskala matprodusenter. Trygge matsystem
UD	162	72	Fornybar energi	500,0	Garantiordninger for investeringer i fornybar energi, FNs allianse for rene kokeovner
UD	162	76	Norfund klimainvesteringsfond - risikokapital	250,0	Grunnfondskakitalen øker med 715 mill. kroner "under streken" (kap 162, post 95)
UD	163	70	Miljø og klima	1100,0	Klimatilpasning, Handlingsplanen for bærekraftige matsystemer
UD	164	70	Likestilling	200,0	Handlingsplanen mot skadelige skikker (tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og preferanse for sønner)
UD	164	72	FNs befolkningsfond UNFPA	200,0	Arbeidet mot skadelige skikker prioriteres

UD	170	70	Sivilt samfunn	1500,0	Bl.a. strategien for bekjempelse av moderne slaveri, oppfølging av handlingsplanen mot skadelige skikker ,Global Dissability Summit og strategi for inkl. av personer med nedsatt funksjonsevne
UD	171	70	FNs utviklingsprogram UNDP	250,0	
UD	171	71	FNs barnefond UNICEF	490,0	
UD	115	70	Næringsfremme, kultur og informasjon Kultur- og informasjonsformål	-5,0	
UD	115	71	Næringsfremme	-10,0	
SUM Rammeområde 4: Utenriks				**22005,2**	

Rammeområde 5: Justis					
JD	440	1	Statens Barnehus	30,0	
JD	440	1	Bedre etterforskningskompetanse på menneskehandel	20,0	
JD	440	1	Bedre etterforskningskompetanse på vold mot barn	20,0	
JD	440	1	Kripos' arbeid medbekjempelse av internettrelaterte overgrep	10,0	
JD	440	1	Flere påtalejurister, etterforskere og avhørere knyttet til vold mot barn	20,0	
JD	440	1	D. Politiet, driftsutgifter	5,2	1000 flere overføringsflyktninger
JD	440	70	Økt søknadspott til tilskudd mot menneskehandel og prostitusjon	10,0	
JD	490	71	Aktiviteter for barn som bor på asylmottak	2,0	
JD	440	1	Politiet Varer og tjenester	-24,8	Avvikler dyrepoliti-tilskudd
JD	430	1	Kriminalomsorgen	-5,8	Utsette utvidelse av Ullersmo fengsel i påvente av avklaring om ev. nytt Oslo fengsel

JD	430	1	Kriminalomsorgen	-56,3	Mer soning med fotlenke (strafferamme utvides fra 6 til 12 mnd). Netto innsparing.
JD	430	45	Kriminalomsorgen	-7,4	Utsette utvidelse av Ullersmo fengsel i påvente av avklaring om ev. nytt Oslo fengsel
SUM Rammeområde 5: Justis				**22,9**	

Rammeområde 6:Innvandring, regional utvikling og bolig					
JD	490	70	Stønad for beboere i ordinære asylmottak	41,9	50 pst. økning
JD	3490	4	Stønad for beboere i ordinære asylmottak	15,6	50 pst. økning
KMD	554	73	Merkur-butikkene, strømstøtte	57,4	Bevilgning tilsv. inkl. av Merkur-butikkene i strømstøtten for husholdningene
KMD	581	70	Bostøtte	293,4	10 pst. økning
KMD	581	76	Gå imot avvikling av tilskudd til utleieboliger	69,0	
KDD	581	79	Beholde heis og tilstandsvurderingen på samme nivå som 2022	5,6	
AID	671	60	D. Integreringstilskudd	138,1	1000 flere overføringsflyktninger
KDD	500	30	Ikke starte bygging av Hammersborg-tunnelen, Oslo	-205,0	Stenge Ring 1 for gjennomgangstrafikk for en prøveperiode
KMD	553	61	Regional- og distriktsutvikling Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	-25,0	Fortsatt en økning sml. Solberg-regjeringens siste budsjett-forslag
KMD	553	63	Regional- og distriktsutvikling Interreg og Arktis 2030	-50,9	Kutter Interreg, men skjermer Arktis 2030 fra kutt
SUM Rammeområde 6:Innvandring, regional utvikling mv				**340,1**	

Rammeområde 7: Arbeid og sosial					
AID	352	70	Helt med	5,0	Arbeidsinkludering for personer m. funksjonshemming
AID	352	70	TV Bra	1,5	Utviklingshemmedes formidlingsarbeid
AID	605	1	500 flere VTA-plasser (adm)	18,2	
AID	634	77	500 flere VTA-plasser	54,9	
AID	2541	70	Gå imot forslaget om redusert opptjeningstid for dagpenger	190,0	
AID	2670	70	Økt pensjon for enslige minstepensjonister med 4000 kroner	292,0	
AID	612	1	Statens pensjonskasse	-9,0	Mindreutgift pga. økt pensjon for enslige minstepensjonister
AID	642	1	Petroleumstilsynet	-137,0	Finansiere petroleumstilynet med en sektoravgift betalt av selskapene, som Finanstilsynet
SUM Rammeområde 7: Arbeid og sosial				**415,6**	

Rammeområde 9: Næring					
NFD	953	50	Nysnø Klimainvesteringer AS Risikokapital	35,0	Øke kapitalen i Nysnø m. 100 mill. kr
NFD	900	21	Prosjekter, oppdrag mv	-40,0	NFD utredningsmidler
NFD	909	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk	-207,0	Nettolønnsordningen. Legger til grunn Solberg-regjeringens modell
NFD	940	70	Eksportfremme	-30,0	Mer moderat økning i bevilgning, men fortsatt en økning
NFD	2421	74	Reiseliv	-25,0	Mer moderat økning i bevilgning, men fortsatt en økning
SUM Rammeområde 9: Næring				**-267,0**	

Rammeområde 10: Fiskeri					
NFD	919	60	Ny auksjon av oppdrettstillatelser. Overføring til Havbruksfondet	400,0	
NFD	3917	13	Ny auksjon av oppdrettstillatelser som ikke ble solgt i 2022	-1000,0	Inntekt
SUM Rammeområde 10: Fiskeri				**-600,0**	

Rammeområde 11: Landbruk					
LMD	1100	1	Matgledekorps flere steder	7,0	
LMD	1138	70	Geitmyra matkultursenter	7,5	
LMD	1142	75	Landbruksdirektoratet Stønad til jordbruks- og veksthusnæringen for ekstraordinære strømutgifter	268,0	Beholde 60 000 kwh som tak i 2023, i stedet for å gå tilbake til 20 000 kwh som regj. foreslår
LMD	1149	73	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket Tilskudd til skog-, klima- og energitiltak	20,0	
LMD	1152	50	Bionova	87,5	Klimatiltak i landbruket og i andre bionæringer
LMD	1115	1	Mattilsynet	-15,0	Videreføring om lag på Solberg-regjeringens nivå
LMD	1138	72	Støtte til organisasjoner m.m. Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk	-6,3	Avvikle øremerket tilskudd til NORSØK
SUM Rammeområde 11: Landbruk				**368,7**	

Rammeområde 12: Olje og energi					
OED	1820	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutgifter, 100 pst. o. 50 øre	12300,0	
OED	1820	22	Norges vassdrags- og energidirektorat Flom- og skredforebygging	30,0	
OED	1810	21	Norges vassdrags- og energidirektorat Spesielle driftsutgifter	-10,0	
OED	1850	50	Redusert petroleumsforskning	-140,0	
SUM Rammeområde 12: Olje og energi				**12180,0**	

Rammeområde 13: Miljø					
KLD	1400	76	Grønt landtransportprogram	3,0	
KLD	1410	31	Miljødirektoratet Tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak	4,8	
KLD	1410	21	Kunnskap om klima og miljø Miljødata	15,8	Nominell videreføring
KLD	1420	61	Miljødirektoratet Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	200,0	
KLD	1428	50	Enova SF Overføring til Klima- og energifondet	50,0	ENØK i bygg og husholdninger
KLD	1428	50	Enova SF Overføring til Klima- og energifondet	250,0	Differansekontrakter, hydrogen
KLD	1420	62	Miljødirektoratet Tilskudd til grønn skipsfart	40,0	
KLD	1420	81	Geoparker, herunder Magma geopark	3,0	
KLD	1420	74	CO2-kompensasjonsordningen	-1000,0	Økt kvoteprisgulv fra 200 til 270 kr
SUM Rammeområde 13: Miljø				**-433,4**	

Rammeområde 15: Helse					
HOD	761	62	Trygghetsboliger for eldre i distriktene	6	
HOD	761	63	Gå imot avvikling av tilskudd for sykehjemsplasser, 1000 flere plasser	1216,6	
HOD	732	72-75	Drift, RHFene	1883,0	Opprettholde aktivitet og unngå helsekøer gitt kostnadsvekst
HOD	714	79	Ammehjelpen	1,5	
HOD	765	72	Tilskudd frivillige og ideelle aktører på rus og psykisk helse	42,0	
HOD	761	73	Tilskudd lindrende behandling og omsorg	31,0	
HOD	732	72-75	200 nye utdanningsstillinger for spesialsykepleiere	224,0	

HOD	762	63	Gjøre økningen i basistilskuddet til helårsvirkning fra 2023, samt ikke støtte omleggingen til risikojustert basistilskudd	240,0	
HOD	732	70	Forskning på kvinnehelse	2,0	
HOD	732	72-75	Opprette 31 LIS1-stillinger som ble vedtatt i 2022	21,9	
HOD	783	61	100 nye LIS1-stillinger	212,0	
HOD	761	21	Økt bevilgning til senter for alders- og sykehjemsmedisin	3,0	
HOD	761	79	Ønsketransporten, reversere kutt	5,0	
HOD	761	73	Mosserødhjemmet og Jødisk bo- og seniorsenter	3,0	
HOD	762	60	Midler til fysioterapeuter på helsestasjoner	30,0	
HOD	732	72-75	Døgnbehandling for psykisk syke barn og unge	100,0	
HOD	765	71	Pårørendekurs for pårørende til demente, prioritere hjemmeboende	10,0	
HOD	761	71	Aktivitetstiltak for eldre (ny ordning, jf. støtteordningene ifb pandemien)	20,0	
HOD	2751	70	Opprettholde egenandelen på blå resept på 39 pst.	97,0	
HOD	708	1	Videreføre Eldreombudet	5,0	
HOD	761	71	Spisevenner i eldreomsorgen	20,0	
HOD	732	72-75	100 nye helsefagarbeidere i spesialisthelsetjenesten	71,5	
HOD	732	77	Laboratorie- og radiologiske undersøkelser	-195,2	D. Reversere deler av ny biotekn.lov
HOD	732	70	Avvikle heroinassistert behandling	-57,0	
HOD	732	70	Redusere LAR	-14,0	
HOD	744	21	Standardisert språk, e-helse	-73,9	
SUM Rammeområde 15: Helse				**3904,4**	

Rammeområde 16: Kunnskap					
KD	225	75	Teknisk senter, Lister/Flekkefjord	2,0	Senter for realfag og teknologi, samarbeid m. lokalt næringsliv

KD	226	21	Spesielle driftsutgifter, Opplæringstjenesten	10,0	Styrking av fylkeskommunenes oppfølgingstjeneste overfor ungdom som ikke er i skole eller arbeid
KD	228	71	Rette opp kutt til frittstående videregående musikkskoler	5,9	
KD	228	72	Rette opp kutt til frittstående yrkesrettede videregående skoler	10,3	
KD	228	76	Skoleskipene Gann og Maritim vgs	6,0	
KD	228	81	Rette opp kutt til frittstående videregående skoler, elevutveksling	2,2	
KD	228	82	Tilskudd til frittstående skoler mv. Kapital- og husleietilskudd til friskoler	20,0	
KD	260	50	Unnta studenter fra MUL-land fra studieavgift	10,4	
KD	260	50/70	50 nye studieplasser jordmødre - basisstøtte	2,5	
KD	2410	50	50 nye studieplasser jordmødre - stipend	0,8	
KD	2410	72	50 nye studieplasser jordmødre - rentestøtte	0,2	
KD	260	50/70	50 nye studieplasser helsesykepleier - basisstøtte	2,1	
KD	2410	50	50 nye studieplasser helsesykepleier- stipend	0,8	
KD	2410	72	50 nye studieplasser helsesykepleier - rentestøtte	0,2	
KD	226	21	Styrking av veiledningsordning for nyutdannede lærere i grunnskolen	50,0	
KD	275	21	Spesielle driftsutgifter	-37,2	Kutter posten med 20 pst. Vil redusere aktiviteten noe når det gjelder samordning i høyere utdannings-sektoren
KD	225	75	Rosa kompetanse skole og barnehage ved Foreningen FRI	-2,1	
KD	228	84	Redusert foreldrebetaling SFO, friskoler	-37,2	Går imot gratis SFO 1. trinn
SUM Rammeområde 16: Kunnskap				**46,8**	

Rammeområde 17: Samferdsel					
SD	1320	30	Fortsatt fremdrift i fellesprosjektet Vossebanen, Arna-Stanghelle	200,0	
SD	1321	70	Nye veier	100,0	
SD	1315	71	Tilskudd til igangsetting av bygging av ny flyplass i Mo i Rana	-653,0	Utsettelse
SD	1315	71	Planlegging og eiendomskjøp ifb. ny flyplass i Bodø	-1007,0	Utsettelse
SD	1320	22	Drift og vedlikehold riksveier	-300,0	Noe mindre vedlikehold neste år
SD	1320	28	Trafikant- og kjøretøytilsyn	-23,0	5 pst. reduksjon. Gevinsten av forskjellige utviklingstiltak vil komme noe senere
SD	1352	71	Vedlikehold jernbane	-200,0	Utsettelse av noe av aktiviteten
SD	1352	73	Investeringer jernbane	-100,0	Utsette mindre investeringer
SUM Rammeområde 17: Samferdsel				**-1983,0**	

Rammeområde 18: Rammeoverføring til kommunesektoren					
KMD	571	60	Sosialhjelp	100,0	Økt sosialhjelp for dem som ikke mottar bostøtte
KDD	572	60	Fylkesveier, skredsikring	100,0	
KMD	571	21	Spesielle driftsutgifter	-7,5	30 pst. kutt som betyr noe lavere aktivitet i forskning, utredning om kommunesektoren
KMD	571	60	Avvikling av time-tallsutvidelser i grunnskolen siden 2006, Inkl. naturfags-timen i 2016	-868,1	
KMD	571	60	Gratis deltidsplass i SFO 1. trinn.	-795,4	Omprioritering til økt barnetrygd
KMD	571	60	Mindreutgift i kommunene pga. økt pensjon for enslige minstepensjonister	-9,0	

KMD	572	60	Fylkeskommunene	-1000,0	Rammereduksjon tilsv. en del av de ekstraordinære konsesjons-kraftinntektene. Omprioritering til kommunene gj. reversering av fjerning av investeringstilskudd heldøgns omsorgsplasser
KMD	573	62	Delingskostnader	-200,0	Støtter ikke deling av kommuner og fylkes-kommuner
SUM Rammeområde 18: Rammeoverføring til kommuner				**-2680,0**	

Rammeområde 19: Tilfeldige utgifter og inntekter					
FIN	2309	1	ABE-reform 0,5 pst.	-2000,0	
FIN	2309	1	Ettårig ekstra effektivitetskutt i staten	-2000,0	
FIN	2309	1	Går imot økt arbeidsgiveravgift, ikke behov for å kompensere offentlig sektor	-2576,0	
FIN	5309	29	Auksjon for tildeling av areal på Sørlige Nordsjø II	-1100,0	Inntekt
SUM Rammeområde 19: Tilfeldige utgifter og inntekter				**-7676,0**	

Rammeområde 21: Skatter og avgifter					
Miljø- og folkehelseavgifter					
FIN	5526	70	Alkolholavgift. Økes m. 10 pst. brennevin, 20 pst. øl og vin	1 375,0	Øl og vin: Reversere lettelse på 10 pst. i Frp-forliket 2021 pluss økning på 10 pst.
FIN	5526	70	Halvere innførselskvoten for alkohol	1 100,0	
FIN	5531	70	Avgift på snus (reversering av lettelsen i 2021-forliket med Frp), økt avgift på øvrige tobakksvarer med 10 pst.	690,0	
FIN	5556	70	Avgift på sukkerholdige alkoholfrie drikkevarer	1 700,0	Gradert e. sukkerinnhold, jf. Solberg-regjeringens forslag i RNB 2021

FIN	5536	71	CO2-komponenten i engangsavgiften: Fjerne vektfradraget for ladbare hybridbiler	100,0	
FIN	5536	71	CO2-komponenten i engangsavgiften for varebiler settes til 50 pst. av satsen for personbiler i regj. Forslag	870,0	
FIN	5536	71	CO2-komponenten i engangsavgiften for personbiler: Økt CO2-komponent med 30 pst.	45,0	
FIN	5543	71	Svovelavgiften utvides til kull, koks og utslipp fra raffinering	100,0	
	5561	70	Flypassasjeravgiften	390,0	Øke lav sats til 100 kr, høy sats til 300 kr
FIN	5538	71	Øke omsetningskravet til biodrivstoff til 20 pst. for veitrafikken	-400,0	
FIN	5542	70	Øke omsetningskravet til biodrivstoff til 10 pst. for ikke-veigående maskiner	-200,0	
SUM Miljø- og folkehelseavgifter				**5 770,0**	

Skatteendringer					
FIN	5501	70	Trinnskatt, økte satser trinn 4 og 5	4 020,0	Midlertidig satsøkning på 3 pst. for å finansiere strømstøtte. Omfordelende.
FIN	5501	70	Avvikle BSU-ordningen	925,0	
FIN	5501	72	Økt utbytteskatt	1 250,0	Midlertidig økning for å finansiere strømstøtte. Omfordelende.
FIN	5501	75	Formuesskatt, sekundærbolig	210,0	Verdsetting økes fra 95 til 100 pst.
FIN	5501	75	Formuesskatt, økt verdsetting dyre primærboliger	705,0	Boliger med maksverdi o. 6 mill. kr verdsettes med 50 pst.
FIN	5700	72	Gå imot 5 pst. økning i arbeidsgiveravgiften	-9016,0	
FIN	5501	72	Øke skattefradrag for gaver til frivillighet fra 25 000 til 50 000 kr	-95	
SUM Skatteendringer				**-2 001,0**	

Rammeområde 22: Utbytte mv					
NFD	5656	85	Argentum, utbytte	1000,0	
NFD	5656	85	DNB, utbytte	1027,8	Utbyttet økes fra 50 til 60 pst.
SD	5672	85	Bane Nor Eiendom, utbytte	1650,0	Salg av kommersiell eiendom
OED	5680	85	Statnett, utbytte	970,0	Øke utbyttet fra 50 til 55 pst.
SUM Rammeområde 22: Utbytte mv				**4647,8**	

NØKKELTALL KRFs ALTERNATIVE BUDSJETT 2023					
Satsinger				**47438,7**	
Reduserte utgifter og økte inntekter				**-22093,0**	
Skatter og avgifter				**-3769,0**	
Økt oljepengebruk (inkl. bistand)				**21576,7**	
Redusert oljepengebruk (eksl. bistand)				**-423,3**	